

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

אספרנצה אלון

עדי חן-ברק

בעניין: עזבון המנוח ש' ש' ז"ל

המערערת
ר' ש'
ע"י ב"כ עוה"ד א' גלסברג ואח'

נגד

המשיבים
1. א' ו', עו"ד
2. האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון

פסק דין

השופט סארי ג'יוסי [אב"ד]:

ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' ס. נשיא השופטת ש' אייזנברג) מיום 22.08.2019 בתמ"ש 45629-02-18, אשר פסק למשיב, מנהל עיזבון המנוח ש' ש' ז"ל, שכר טרחת מנהל עיזבון בסכום של 142,737 ₪ בתוספת מע"מ, לפי 3% משווי העיזבון שהועמד על 4,757,909 ₪, כאשר שווי זה כולל כספים שחולטו ובסך של 2,588,306 ₪ לטובת המוסד לביטוח לאומי. כמו כן, נפסק למשיב שכר טרחה נוסף בסכום של 152,864 ₪ בתוספת מע"מ בגין ייצוג העיזבון בהליכים משפטיים. עוד נקבע, כי מסכומים אלו יש לקזז סך של 150,000 ₪ אותם קיבל המשיב כשכר טרחת ביניים.

בא כח היועמ"ש הודיע כי נוכח היות היורשת - המערערת בגירה וכשירה, חלה תקנה 4 א' 1 לתקנות הירושה (בדיקת פרטה ודוחות כספיים של מנהלי עיזבונות), וכפועל יוצא הדוחות הכספיים אינם נבדקים ע"י האפוטרופוס הכללי, ועל כן אין בדעתו להתערב בהליך, בדומה לעמדה שהגיש בעבר לפני בית משפט קמא.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

רקע והליכים קודמים

1

2 1. המנוח ש' ש' ז"ל (להלן המנוח) הלך לבית עולמו ביום 11.11.08 מבלי שהותיר אחריו
3 צוואה. המערערת הינה אלמנתו של המנוח והיורשת היחידה שלו, לאחר ששאר היורשים, ילדי
4 המנוח, הסתלקו מעזבונו לטובתה. בעניינו של המנוח, ולאחר פטירתו, בעניין עיזבונו, התקיימו
5 הליכים משפטיים למכביר, מרביתם עירבו את הצדדים הניצים שלפנינו; המערערת, מתוקף היותה
6 יורשתו היחידה, בין אם בתור משיבה-נתבעת ובין אם בתור מבקשת-תובעת, והמשיב מתוקף
7 תפקידו כמנהל עיזבון.

8 מפאת חשיבות הליכים אלה להבנת הרקע למינוי מנהל העיזבון ובהמשך, הסוגיות שנדרש להתמודד
9 עימן וקביעת שכר טרחתו, אתעכב על עיקרם.

10 2. בפסק דין שניתן ב-ת"פ (חי') 03/***מדינת ישראל נ' ת' ואח' (לא פורסם) (00.7.06) הורשע
11 המנוח ביחד עם אחרים בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מרמה והפרת אמונים
12 והלבנת הון, על פי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס – 2000. על המנוח נגזר עונש מאסר בפועל לארבע
13 שנים, מאסר על תנאי וקנס בגובה 3 מיליון ₪.

14 3. בהליך הפלילי ניתן צו לתפיסת והקפאת חשבונות של המנוח שבחלקם היו משותפים לו
15 ולמערערת שהוגבל לכ-6.5 מיליון ₪. בהמשך, נקבע גם כי יש לחלט סכומי העבירות בהן הורשע
16 (כספים שהתקבלו במרמה) והם הועמדו על 2,588,306 ₪ (להלן כספי החילוט), ובית משפט הורה
17 על העברתם במלואם למדינה (מאוחר יותר הודיעה המדינה על הסכמתה כי כספי החילוט יועברו
18 למוסד לביטוח לאומי). המנוח ונאשם נוסף הגישו לבית המשפט העליון ערעור על הכרעת הדין וגזר
19 הדין (ע"פ 07/*** אשר נדחה במרביתו (ביום 07.10.10)), לרבות בעניין כספי החילוט והקנס אולם
20 בעקבות פטירת המנוח בשלב הערעור, בוטלו עונשי המאסר שהושתו עליו.

21 4. ב-2011 הגיש המוסד לביטוח לאומי לפני בית משפט קמא ב-ת"ע 43562-08-11 ו-43554-08-11
22 בקשה למתן צו ירושה אחר עיזבון המנוח, בהיותו צד מעוניין הזכאי לבקש זאת, מאחר
23 ולדידו יורשי המנוח נמנעו מלהגיש בקשה כזו, על מנת שלא יהא ניתן להיפרע מהעיזבון. עוד עתר
24 המוסד לביטוח לאומי למינוי מנהל עיזבון. בהתאם, וחרף התנגדות המערערת, ניתן ביום 26.2.2012
25 בבית משפט קמא, צו ירושה המצהיר עליה, כיורשתו היחידה של המנוח. כמו כן מינה בית משפט
26 קמא את המשיב למנהל עיזבון המנוח. המערערת לא השלימה עם החלטת המינוי וערערה עליה
27 בעמ"ש 53417-02-12. ערעורה נדחה ביום 17.5.12 ובקשת רשות ערעור שהגישה לבית המשפט
28 העליון ב-בע"מ 4767/12 אף היא נדחתה ביום 19.6.12.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

5. עניין כספי החילוט שב ועלה במסגרת הערעור שלפנינו, כאחד הצירים המרכזיים עליו נסוב הערעור, ובהקשר של סיווגם של כספים אלה, האם הם בגדר נכס פנים עיזבוני או שאינם נמנים עם נכסי עיזבון המנוח, כטענת המערערת, כשלדידה שגה בית משפט קמא משפסק שכ"ט מנהל עיזבון על פי שווי עיזבון הכולל כספים אלה.

סוגית כספי החילוט זכתה להתייחסות הערכאות השונות בגדרי ההליכים שהתנהלו בין הצדדים, כאשר מנהל העיזבון נוטל חלק פעיל בהם, ובחלקם ניתנה התייחסות מפורשת למעמדם. להבנת, קביעות אלה חייבו את שני הצדדים גם בהליכים לפני בית משפט קמא על פי כללי מעשה בי-דין – פלוגתא פסוקה.

וביתר פירוט;

ב-2013, לאחר שערעורו של המנוח על הכרעת וגזר הדין נדחו, הגיש המוסד לביטוח לאומי לבית המשפט המחוזי במסגרת התיק הפלילי (ת"פ 03/----) בקשה להורות על העברת כספי החילוט מכיוון שאינם נמנים עם כספי העיזבון, שכן צו החילוט ניתן בחיי המנוח. המערערת התנגדה לבקשה זו, ומיקדה את טיעונה בשאלת הסמכות העניינית וטענה כי זו נתונה לבית משפט לענייני משפחה. כן טענה כי האחראי לחלוקת הכספים הוא מנהל העיזבון בהתאם לסדר העדיפויות הקבוע בחוק הירושה וקביעת הערכאה המוסמכת, כי הינה בעלים של מחצית הזכויות בחשבון בו מוחזקים הכספים, וכי זכויותיה בעיזבון נהנות מדין קדימה בהתאם לסעיפים 104 ו-105 לחוק הירושה.

בית המשפט המחוזי (כב' השופט ר' שפירא, כתוארו אז) קבע ביום 22.11.12 כי צו החילוט ניתן כדין וניתן לגבותו מהכספים הנמצאים בחשבון בנק מס' 500003 בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ אליו הועברו, עוד בחיי המנוח ובהסכמתו והסכמת המערערת, הכספים שנתפסו בתחילת ההליך הפלילי כנגדו. בית המשפט המחוזי הפנה לפסיקת בית המשפט העליון במסגרת הערעור שהגיש המנוח על הכרעת וגזר הדין (ע"פ 07/----), שם נקבע: "טוען ש' כי חלק ניכר מן הסכומים שחולטו הינם שכר עבודה וכספי פיצויים השייכים לרעייתו ומשכך, בגזרו את דינו של ש', גזר בית המשפט המחוזי גם את דינה של רעייתו. אין אנו מוצאים לנכון לקבל טענה זו. [...] משעה שסכומי כסף שמקורם בעבירה והם מהווים "רכוש אסור" כמשמעותו בסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון "עורבבו" עם סכומי כסף כשרים, שמקורם בפעולות לגיטימיות, ונטמעו זה בזה והתמזגו זה לתוך זה, כפי שאירע בעניינו של ש', לא ניתן עוד להבחין בין הכסף "הנקי" והכסף "המלוכלך" ומתחייבת המסקנה לפיה סכום הכסף – כולו – מהווה "רכוש אסור" (שם בעמ' 141-143).

אשר לדרך גבית כספי החילוט, בית המשפט המחוזי דחה את בקשת המוסד לביטוח לאומי והפנה אותו לגביית הכספים ממנהל העיזבון, משהיה סבור "שהדרך החוקית לגביית חובות אלו, היא

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני :

1 על ידי פניה של המוסד לביטוח לאומי למנהל העיזבון, שהוא האחראי על חלוקת העיזבון
2 וסילוק החובות של המנוח, כאמור בסעיף 104 לחוק הירושה. פעולותיו של מנהל העיזבון
3 כפופות לאישור בית המשפט לענייני משפחה.

4 יודגש כי עצם זכאות המוסד לביטוח לאומי לכספים שחולטו היא זכות שאושרה בפסיקה
5 חלוטה ובהעדר בקשה לביטול צו החילוט על מנהל העיזבון לראותה ככזו. עם זאת, ולעניין
6 חלוקת העיזבון, הטיפול בתביעות והחובות קיימים, מימוש צו החילוט, והיוצא באלה חובות
7 שיש לגבותם מהעיזבון, אחראי מנהל העיזבון, שעליו לחלקם כפי שמורה חוק הירושה
8 ובהתאם לסדרי העדיפויות הקבועים בחוק זה, הן אם חלקם נהנים מדין קדימה והן אם חלקם
9 מובטחים בנכס ספציפי, והן אם המדובר בחובות הנהנים מכוח משפטי זהה לצורך גבייתם"
10 (עמ' 6 להחלטה).

11 6. במקביל להליך הפלילי הגיש המוסד לביטוח לאומי (להלן המל"ל) בשנת 2003 כנגד המנוח
12 תביעה כספית ב-תא' 03/--- במסגרתה הוטל עיקול על כספי המנוח עד לסך של כ-40 מיליון ₪.
13 בהמשך הגיע המל"ל עם המערערת להסכמה לפיה העיקול הוגבל לסכום של כ-6.5 מיליון ₪ בדומה
14 לסכום ההקפאה בהליך הפלילי. כמו כן המל"ל צמצם תביעתו להשבת כספים ששולמו ביתר בשנים
15 1996-2001. בפסק דין מיום 3.8.16 שניתן בתיק האמור וב-ת"א 04-12----- חוייב עיזבון המנוח
16 ביחד ולחוד, עם עיזבון שותף נוסף לדבר עבירת המרמה, בתשלום סכום של כ-32,000,000 ₪
17 (הסכום תוקן בהמשך לכ-29.5 מיליון ₪), כספים אותם גזלו מהמל"ל תוך גבית יתר. גם בהליכים
18 אלה נטל מנהל העיזבון חלק, ייצג את העיזבון אך במקביל לא ביקש לתקן סכום פסק הדין
19 והפחתתו בכ-2 מיליון ₪ כשם שהורה בית משפט המחוזי במסגרת תיקון פסק הדין.

20 7. המערערת הגישה לפני בית משפט קמא תביעה לתשלום כתובה והחזר הוצאות הלוויה
21 וקבורה (תמ"ש 12443-09-12) ותובענה לפיטורי מנהל העיזבון (תמ"ש 24974-02-13). מנהל העיזבון
22 ביקש סילוקה על הסף של התביעה לכתובה, ובהמשך כי היא תתברר תחילה לפניו כתביעה חוב.
23 התובענה השניה שגם בפניה התגונן מנהל העיזבון וכאמור היתה לפיטוריו, נדחתה ביום 22.7.13
24 לאחר שבית משפט קמא לא מצא כל פגם בהתנהלותו ושיבח את פעולותיו תוך מתיחת ביקורת על
25 המערערת. וכך נאמר שם :

26 "17. נראה כי על אף חלוף הזמן, ממאנת התובעת להשלים עם קיומו של מינוי מנהל
27 עיזבון שאינו מינוי מטעמה...טיעוניה של התובעת בבקשה לפיטורי מנהל העיזבון
28 מבססים דווקא את הנימוקים להותרת המינוי על כנו, האינטרסים של התובעת נוגדים
29 את של מנהל העיזבון וראוי כי העיזבון ינוהל ע"י צד ניטרלי ואובייקטיבי, שאינו צד

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

1 ליריבות הכלכלית בין הנושים והזוכה. למנהל העיזבון אין אינטרס להעדיף נושה
2 אחד על פני נושה אחר...

3 בהמשך ציין:

4 " 18. בחנתי היטב טענות התובעת ולא מצאתי כי נפל פגם בהתנהלות מנהל
5 עיזבון. מנהל העיזבון פעל במקצועיות ובאחריות, כאשר פנה לבנק לחקור את
6 החשבון של המנוח ולא מצאתי כי חרג מתפקידו בפעולותיו אלו....

7 19. מנהל העיזבון עומד בדרישות ב"כ האפוסטרופוס הכללי וככל שאיחר בהגשת
8 הפרטה, היה לו הצדק סביר, שכן טרם התבררה בפניו התמונה המלאה אודות היקף
9 נכסי העיזבון.... גם בהליכים מול המוסד לביטוח לאומי לא מצאתי שמנהל העיזבון
10 גרם נזקים לעיזבון, מנהל העיזבון ביקש רשות וזו ניתנה לו, בישיבה האחרונה, להגיש
11 כתב הגנה בשם העיזבון. בקשת התובעת (המערערת, ס.ג.) כי בא כוחה יגיש כתב
12 הגנה בשם העיזבון תמוהה, שכן אין זהות אינטרסים בין השניים..."

13 אשר לכספי החילוט שהוחזקו בחשבון נפרד בבנק הבינלאומי הראשון, נעתר בית משפט קמא
14 במסגרת אותה החלטה לבקשת מנהל העיזבון, והורה על העברתם לחשבון נאמנות שפתח. עוד נקבע
15 שהתובעת תישא בהוצאות מנהל העיזבון בסך של 5,000 ₪.

16 ערעור שהגישה המערערת על החלטת בית משפט קמא הדוחה בקשתה לפטר מנהל העיזבון נדחה
17 ביום 12.11.2013 (עמ"ש 47692-07-13). בית המשפט המחוזי ציין בפסק דינו כי לא מצא ממש
18 בטענות המערערת כנגד תפקודו של מנהל העיזבון ולא מצא פגם בהתנהלותו אל מול הבנק, כשם
19 שטענה.

20 7. בכך לא תמה ההתדיינות בין הצדדים. ב-ה"פ 0000-09-12 שהגישה המערערת לבית משפט
21 השלום בחיפה, היא עתרה לקבלת פסק דין הצהרתי בנוגע לכספי קופת גמל להנדסאים ע"ש המנוח
22 ובה היתה רשומה כמוטבת. המערערת ביקשה להצהיר כי הכספים שם אינם מהווים חלק מעיזבון
23 המנוח וכי לא חל עליהם העיקול שהטיל המוסד לביטוח לאומי. מנהל העיזבון ביקש להצטרף
24 להליך, בקשתו התקבלה והוא הגיש כתב תשובה בו התנגד לתובענה והצטרף לעמדת המוסד לביטוח
25 לאומי. בית משפט השלום (כב' השופטת נ' עדוי) קיבל תביעת המערערת. ערעור שהוגש לבית
26 המשפט המחוזי נדחה ביום 21.11.13 (ע"א (חי') המוסד לביטוח לאומי נ' ש') כך גם בקשת רשות
27 ערעור לבית המשפט העליון (רע"א 0000/13 המוסד לביטוח לאומי נ' ש' ואח' (7.9.16)). בשולי פסק
28 דינו ובהתייחס להוצאות בערעור ציין בית משפט העליון כי עמדת מנהל העיזבון לא היתה נהירה
29 לו, ובמילים אלה:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

18" על יסוד כל האמור, הייתי מציע לחבריי לדחות את הערעור, ולחייב את המבקש בהוצאות המשיבה ושכר טרחת עורך דין בסך 25,000 ש"ח. באשר למשיב 2, מנהל העיזבון, אודה כי התלבטתי בנושא ההוצאות, לנוכח עמדתו, שלא הייתה נהירה בעיניי על רקע תפקידו. ברם, לאור מכלול הנסיבות, החלטתי להימנע מהטלת הוצאות עליו. כמו כן, אין מקום להטיל הוצאות על משיב 3 – הוא הבנק".

8. ביום 11.8.2014 קיבל בית משפט קמא בקשת מנהל העיזבון למתן הוראות בדבר העברת כספי החילוט לידי המוסד לביטוח לאומי. בהחלטה מנומקת ומפורטת הסביר בית משפט קמא את השיקולים לביסוס העדפת כספי החילוט על פני יתר חובות העיזבון, וקבע, כי מדובר בכספים אשר נצברו בקופת העיזבון במעשה עבירה, ויש להשיבם לידי בעליהם החוקיים תוך מתן קדימות מלאה על פני חוב אחר של העיזבון. לצד זאת הפנה בית משפט קמא לבש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' יוסף סיטבון** (31.10.2007), וממנו הסיק, כי כספי חילוט אינם חלק ממצבת נכסי החייב לצורך פירעון חוב אזרחי, ועל כן אין לאפשר לחייב, הן בחייו והן לעיזבונו לאחר מותו, לסלק חובותיו מרכוש שאינו שלו, אלא שייך לציבור מעצם זיקתו למעשה העבירה.

גם הפעם, המערערת לא השלימה עם אותה החלטה, וערערה לבית המשפט המחוזי במסגרת עמ"ש 15887-08-14 אשר נדחה ביום 8.12.2014, ולאחר שערכאת הערעור אישרה את פסיקת בית משפט קמא. בית משפט המחוזי הפנה לפסיקת בית המשפט העליון בערעור שהגיש המנוח על הכרעת וגזר הדין בע"פ 2333/07, וציין כי אילו עמדת המערערת דכאן היתה נכונה, בית משפט העליון היה קובע כי כספי החילוט יהיו חלק ממסת העיזבון (עמ' 4 לפסק הדין בעמ"ש האמור, שורות 20 – 25).

ביום 9.7.2015 הגיש מנהל העיזבון בקשה לפסיקת שכר טרחת ביניים בשיעור של 250,000 ₪ בתוספת מע"מ. ביום 10.11.2015 דחה בית משפט קמא את בקשתו האמורה, וקבע כי: "...אין באפשרות בית המשפט להידרש למסמך חלקי ולכן מבוקש כי יוגש דו"ח כולל ומפורט של כלל פעולות מנהל העיזבון לרבות פירוט שעות עבודה/ אומדן שעות עבודה כמו גם הסבר לחישוב שנערך ובהתאם תינתן החלטה". ביום 25.5.2016 חידש מנהל העיזבון את בקשתו לשכר טרחת ביניים, והגיש דו"ח מטעמו על הפעולות אשר ביצע כמנהל עיזבון, ואמד את שעות עבודתו בגין כל פעולה אותה ביצע. לדו"ח זה לא צורף תצהיר.

ביום 9.11.16 פסק בית משפט קמא למנהל העיזבון שכר טרחת ביניים לפי 1.5% בתוספת מע"מ משווי העיזבון, סך נוסף של 160,000 ₪ עבור ייצוג בהליכים שונים, והחזר הוצאות בהן נשא המנהל בסך של 2,608 ₪. המערערת לא השלימה עם החלטה זו והגישה ערעורה בעמ"ש 39097-12-16. ביום 28.3.2017, בדיון במסגרת אותו ערעור, הגיעו הצדדים להסכמה לפיה ישולם למשיב סך של 150,000 ₪ בתוספת מע"מ כמקדמה על חשבון שכר הטרחה הסופי.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

עד כאן סקרתי את עיקר ההליכים הרלוונטיים שהתנהלו בין הצדדים. יצוין, כי התנהלו בין הצדדים
הליכים נוספים, שלא נסקרו, כמו בקשות למתן הוראות שהוגשו על ידי מנה העיזבון בעניין חישוב
פירות כספי החילוט, וגם התביעה לפירוק שיתוף נשוא ת"ע 35144-11-14, וכן תביעת המערערת
לפסק דין הצהרתי בה"פ 34152-01-13.

5 הבקשה ופסק הדין בעניין שכר הטרחה הסופי של מנהל העיזבון

9. ביום 20.2.2018 הגיש מנהל העיזבון בקשה לפסיקת שכר טרחה סופי. הבקשה הפנתה
לבקשה לפסיקת שכר ביניים, וכך נטען בה: "על מנת שלא להכביד על בית המשפט, חוזר מנהל
העיזבון על כל האמור בבקשה מס' 8 מיום 25.05.16 בת"ע 18078-07-15 ומבקש לראות בדו"ח
מיום 25.05.2016 והחלטת כבוד בית המשפט הנכבד מיום 09.11.16 בת"ע 187078-07-15, כמו
גם בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בעמ"ש 39097-12-16, חלק בלתי נפרד מדין וחשבון
זה".

המערערת התנגדה לבקשה מטעמים שונים, עליהם חזרה בערעור שהניחה לפנינו, כפי שיפורט להלן.
ביום 22.8.2019 ניתן פסק דינו של בית המשפט קמא בבקשה זו, ופסק את שכר טרחתו הסופי של
המשיב בסכום של 142,737 ₪ לפי 3% משווי העיזבון בתוספת מע"מ כדין (להלן: שכר הטרחה
הרגיל). כמו כן, נפסק למשיב שכר טרחה נוסף בגין ייצוג בהליכים משפטיים בסך של 152,864 ₪
בתוספת מע"מ (להלן: שכר הטרחה הנוסף). עוד נקבע, כי מסכומים אלו יש לקזז סך של 150,000
₪ ועוד מע"מ אותם קיבל המשיב כשכר טרחת ביניים. המערערת לא השלימה עם קביעות אלו,
והגישה את הערעור שלפנינו.

19 טענות הצדדים

10. במסגרת ערעורה חזרה המערערת על הטענות שהעלתה לפני בית משפט קמא. בתמציתיות,
טוענת המערערת:

א. לא התקיימו התנאים המקדמיים לפסיקת שכר מנהל עיזבון לאור תקנות 41 ו-45א(ג)
לתקנות הירושה, המחייבות את מנהל העיזבון להגיש דו"חות כספיים, ואלה לא הוגשו ביחס
לחשבון הנאמנות שבבנק דיסקונט, ולא בתתי חשבון שונים שלו. המערערת טענה, כי נפלו אי סדרים
בהתנהלות מנהל העיזבון וכי הסכום שציין בבקשתו לפסיקת שכר טרחתו אינו תואם את הסכום
שאמור להימצא בחשבון הנאמנות, וכי 250,027 ₪ נעלמו מהחשבון. כמו כן, לא הוגשו דו"חות
כספיים מאז שנת 2016, ועל מנהל העיזבון היה להגיש דו"חות כספיים ביחס לשנים 2016, 2017 ו-
2018.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

1 ב. כספי החילוט אינם חלק ממסת העיזבון, ועל כן לא היה מקום לפסוק שכר טרחת מנהל
2 עיזבון על פי שווי עיזבון הכולל סכומים אלה. לטענתה, הכספים המהווים את קופת העיזבון הם
3 1,930,603 ₪ בלבד. לטענת המערערת, פעולת מנהל העיזבון בקשר לכספים אלה הסתכמה ברישום
4 המחאה, כאשר כספים אלה מוחזקים בחשבון נאמנות שפתח לתקופה של פחות משבעה חודשים.

5 ג. מנהל העיזבון אינו זכאי לשכר טרחה בשיעור 3%, ובוודאי גם לא בגין מחצית דירת
6 המגורים, אשר בית משפט קמא הכליל אותה בשווי העיזבון, מאחר והוא לא ביצע שום פעולה ביחס
7 למחצית מזכויות המנוח בדירה זו.

8 ד. טעה בית משפט קמא מקום ופסק שכר כפול האסור על פי דין למנהל העיזבון: שכר רגיל
9 ושכר נוסף בגין אותם הליכים. כמוכן, לטענתה, לא היה מקום לפסוק שכר רגיל של 3% בגין 88
10 שעות ניהול עיזבון נטענות, המהוות כ- 12 שעות עבודה בשנה, ומודבר בשכר מופרז, כאשר במקביל
11 בית משפט קמא פסק שכר נוסף בגין יותר שעות העבודה הנטענות (716 שעות), שהוקדשו לניהול
12 ששה הליכים.

13 ה. פסיקת שכר נוסף כפופה למגבלת השכר הסטטוטורית בתקנה 45ג(ד) לתקנות הירושה,
14 לפיה לא יעלה השכר על התעריף המינימלי הקיים או המומלץ במקצועו של נותן השירות המקצועי
15 אלא אם כן אישר זאת בית המשפט מראש. לטענת המערערת, מנהל העיזבון לא ביקש ולא קיבל
16 אישור מראש לחרוג מאותו שכר. מכאן, טוענת המערערת, יש להפחית מהסכומים שנפסקו את
17 הסכומים החורגים, כאמור.

18 ו. מנהל העיזבון לא ניהל רישום שעות, אלא הגיש בדיעבד אומדן ללא תאריכים, וללא
19 תצהיר.

20

21 11. המשיב מצדו ביקש לדחות את הערעור, וצייד בפסיקת בית משפט קמא. המשיב הדגיש
22 את היקף העבודה העצום שלו נדרש, החורג באופן ניכר מפעולות אשר מבצע מנהל עיזבון בתיקים
23 אחרים, כפי שצוין בפסק הדין קמא. מנהל העיזבון הפנה לרשימת התיקים הקשורים לתיק
24 העיזבונות נשוא ערעור זה, ומנה שם כעשרים תיקים קשורים. לטענתו, תיק העיזבון במסגרתו ניתן
25 פסק הדין קמא, על שלוחותיו, מכיל הרבה מעבר לרובת מסמכים. עוד ציין, כי המערערת עשתה
26 במהלך השנים כל שניתן כדי לפגוע בעיזבון וגרמה לניהול מורכב של ההליך, סירבה למסור לו
27 מסמכים רבים, לא שיתפה פעולה עימו, ורק הקשתה עליו.

28

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

דיון והכרעה

1

12. תחילה יובהר, כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בשיקול דעת הערכאה הדיונית בפסיקת שכר טרחה לבעל תפקיד. התערבות תתאפשר במקרים חריגים, כשמדובר בסכומים חריגים או יוצאי דופן - ראו ע"א 2886/00 הקרן לטיפול בחסויים נ' היועהמ"ש לממשלה, פד נה(5), 62. הדברים אמורים במיוחד שעה שבית משפט קמא ליווה את ההליכים השונים במשך שנים, החל משנת 2012 עם מתן צו הירושה ומינוי מנהל העיזבון, ועד לאחרונה, כאשר הוא נחשף למחלוקות שנתגלו במהלך שנות אלה בין המערער לבין מנהל העיזבון, ואשר הונחו על שולחנו תדיר. עוד יש לזכור, כי בית משפט קמא נדרש באופן פרטני במסגרת פסק דינו לפעולות הנוספות בגין נפסק שכר נוסף, והעריך על פי שיקול דעתו את גובה השכר לו זכאי מנהל העיזבון בגין פעולות אלה. הלכה היא, והדברים ידועים, כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בהחלטותיו של טריבונל מקצועי בתחומו – בית המשפט לענייני משפחה, במיוחד בפסיקת הוצאות ושכר טרחה (השוו: בע"מ 4050/17 פלוני נ' פלונית (5.7.2017)).

13. בית משפט קמא דן בטענות המערערת אחת לאחת ובאופן סדור הכריע בהן תוך מתן הנמקה ותוך הפניה להוראות החוק והתקנות הרלוונטיות.

בית משפט קמא פסק שכר נוסף עבור שירותים מקצועיים שנתן מנהל העיזבון, כשהוא מפנה לתקנה הרלוונטית – 45ג(ג) לתקנות הירושה, המסמיכה אותו לפסוק שכר נפרד בעד שירותים מקצועיים שנתן מנהל עיזבון בתחום מקצועו בקשר לעיזבון, ופירש תקנה זו בצורה נכונה בכך שהיא מכוונת לפעולה החורגת באופן מהותי ממילוי תפקידו של מנהל העיזבון כגון הגשת תביעות בשם העיזבון, או הגנה מפני תביעות שהוגשו כנגדו. בית משפט קמא ציין, שמנהל העיזבון פעל רבות בשם העיזבון תוך שהוא עורך אבחנה בין פעולות שהן חלק טבעי מניהול העיזבון לבין אחרות שאינן, כשהוא מפרט את ההליכים הנוספים ולצידם ההליכים הרגילים.

כמו כן, בית משפט קמא בחן באופן פרטני כל פעולה לגביה ביקש מנהל העיזבון לקבל שכר טרחה נוסף. כך, דחה בית משפט קמא את תביעת מנהל העיזבון לשכר נוסף בגין התביעה להחזר הוצאות הלוויה וכתובה, משסבר שהוא היה יכול לסיימה באישור ההוצאות בתביעת החוב, ללא צורך בניהול הליך. לעומת זאת, קיבל את דרישתו לשכר נוסף בגין הבקשה לפיטוריו, הליכים בהם השתתף וייצג את העיזבון ביחס לקופת הגמל של המנוח, התביעה לפירוק שיתוף, הליכים במסגרת תביעת המערערת לפק דין הצהרתי על בעלותה במחצית כספים בחשבון בנק, וכן בתביעתו הכספית של המוסד לביטוח לאומי על סך 38 מיליון ₪. בגין כל אחד מאלה פסק בית משפט קמא סכום נפרד, ובסך הכל נפסק בגין כל ההליכים 152,864 ₪ בתוספת מע"מ.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

1 אלא שבית משפט קמא פירש תקנה 45ג(ד) לתקנות הירושה בצורה לא נכונה, שעה שסבר, כי אין
2 בה כדי להגביל את שיקול דעתו בפסיקת שכר הטרחה הנוסף. בהתאם לתקנה זו, משלא אישר בית
3 משפט קמא ומראש שכר טרחה הגבוה מ-"התעריף המינימלי הקיים או המומלץ במקצועו של
4 נותן השירות המקצועי" ולענייננו, כללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), תש"ס-
5 2000, הרי שלא נתונה לו הסמכות לחרוג מתעריף זה.

6 נקודה נוספת שמצריכה התערבות לטעמי היא זו הקשורה בכספי החילוט. סיווגם של כספים אלה
7 ככספים שאינם פנים עיזבוניים (חלק ממסת העיזבון) הוכרע בעבר, ולכך התייחסתי בפרקים
8 הקודמים. מכאן, שלא היה מקום לכלול אותם בהערכת שווי העיזבון לשם קביעת שיעור שכר
9 הטרחה שנפסק למנהל העיזבון. אומנם, בית משפט המחוזי (כב' השופט ר' שפירא כתוארו אז) דחה
10 את בקשת המוסד לביטוח לאומי למימוש צו החילוט, אולם, וכשם שציינה השופטת קמא, במסגרת
11 החלטה מיום 11.8.2014 בת"ע 24974-02-13 התביעה של הביטוח הלאומי לא נדחתה לגופה, אלא
12 משום שהוגשה שלא בפני המותב המוסמך ושלא על ידי העותר הנכון.

13 עוד יודגש, נפסק כבר, כי תכלית צו החילוט היא להשיב את הרכוש המוחזק שלא כדין בשל ביצועה
14 של עבירה פלילית, ועל כן אין בהחלטה של כב' השופט שפירא כדי להפוך את אותם כספים לכספי
15 עיזבון. כספים אלה נותרו, גם לאחר פטירת המנוח, כספי ציבור, והעברתם בהמשך לידי מנהל
16 העיזבון היתה טכנית בלבד. על מעמדם של כספי החילוט, כפי שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי
17 בעמ"ש 15887-08-14 שלעיל, איש מהצדדים לא חלק, וכאמור קביעה זו חייבה אותם לאורך כל
18 ההליכים בפני בית משפט קמא.

19 יחד עם זאת, אין משמעות הדבר, שאין לפסוק למנהל העיזבון שכר טרחה בכל הנוגע לטיפולו
20 בכספים אלה, כאשר הוא פעל בהתאם להוראות בית המשפט שהטיל זאת עליו, וזכאי הוא לשכר
21 ראוי בגינם. לאחר ששקלתי הפעולות שביצע מנהל העיזבון בקשר לכספים אלה, עד להעברתם
22 למוסד לביטוח לאומי, אציע כי נעמיד את שכרו בגין אלה על סכום של 25,000 ₪ בתוספת מע"מ.

23 14. אני דוחה את יתר טענות המערער, אשר נבחנו לגופן ונדחו על ידי בית משפט קמא בפסק
24 דינו המנומק. בחנתי טענות אלה, ולא מצאתי כי דבק בפסק דין בית משפט קמא בהקשרן כל פגם
25 המצדיק התערבות ערכאת הערעור. קביעת שכ"ט מנהל העיזבון בשיעור 3% משווי האמיתי,
26 בהינתן הקביעה לפיה יש להתעלם מכספי החילוט, עדיין סבירה בעיני ותואמת היקף הפעולות
27 הרבות שבוצעו ע"י מנהל העיזבון.

28 15. העולה מן המקובץ: אמליץ לחברותיי לקבל את הערעור חלקית, כפי שפורט לעיל, ותחת
29 הסכומים שפסק בית משפט קמא עבור שכ"ט נוסף ייפסקו סכומים התואמים כללי לשכת עורכי
30 הדין (התעריף המינימלי המומלץ). לעניין בסיס החישוב של שכר הטרחה הרגיל בשיעור 3%, זה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

1 יחושב על פי שווי עיזבון של 2,169,603 ₪ (4,757,909 ₪ מהם יש להפחית כספי החילוט בסך
2 2,588,306 ₪). בגין הפעולות הקשורות בכספי החילוט זכאי המשיב לשכר ראוי בסכום של 25,000
3 ₪ בתוספת מע"מ. מסכומים אלה יש להפחית שכר ביניים ששולם למנהל העיזבון.

4 כמו כן אציע, כי לנוכח התוצאה לא נעשה צו להוצאות.

5 תוך 14 יום, יגיש מנהל העיזבון פסיקתא לחתימתנו.

6

7

8 סארי גיוני, שופט [אב"ד]

9

10

השופטת אספרנצה אלון:

11

אני מסכימה.

12

13

אספרנצה אלון, שופטת

14

15

השופטת עדי חן-ברק:

16

אני מסכימה.

17

18

עדי חן-ברק, שופטת

19

20

21

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 44003-09-19 ש' נ' ו' ואח'

תיק חיצוני:

הוחלט כאמור בפסק דינו של אב"ד השופט סארי ג'יוסי.

כל צד יישא בהוצאותיו.

עירבון שהפקידה המערערת יוחזר על ידי המזכירות לידי בא כוחה עבודה.

מותר לפרסום בהשמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ח ניסן תש"פ, 22 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.

עדי חן-ברק, שופטת

אספרנצה אלון, שופטת

סארי ג'יוסי, שופט [אב"ד]